

**TÜRKİYE’DE MEDİAN STERNOTOMİ SONRASI GELİŞEN
ENFEKSİYONLAR: BİR METAANALİZ**

**INFECTIONS AFTER MEDIAN STERNOTOMI IN TURKEY: A META-
ANALYSIS**

Uzm.Dr..Müge ÖZGÜLER¹, Yrd.Doc.Dr. İ.Murat ÖZGÜLER²

1. Elazığ Eğitim ve Araştırma hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Elazığ.
2. Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Kalp ve Damar Cerrahisi Kliniği, Elazığ.

İlgili Yazar: Müge ÖZGÜLER

Adres: Elazığ Eğitim ve Araştırma hastanesi

Enfeksiyon Hastalıkları ve Klin Mikr Kliniği, Elazığ.

Tlf: 0533 445 14 83

E mail: mugeozguler@gmail.com

İbrahim Murat Özgüler

E mail adresi: drmuratozg@hotmail.com

GİRİŞ:

Açık kalp cerrahisi sonrasında gözlenen komplikasyonlar içinde önemli bir yer teşkil eden cerrahi alan enfeksiyonları, hastalarda görülen morbidite ve mortalitenin önemli bir nedenidir.

Açık kalp cerrahisinde sıklıkla median sternotomi uygulanmaktadır. Median sternomi sonrası gelişen enfeksiyonlar; yüzeysel cerrahi alan enfeksiyonları, derin cerrahi alan enfeksiyonları, sternal osteomyelit ve/ve ya mediastinitisdir.

AMAÇ

Bu meta-analizde amaç; ülkemizde median sternotomilerle yapılan açık kalp cerrahisi vakalarının postoperatif enfeksiyonlar yönünden ayrıntılı olarak değerlendirilmesi, operasyon sonrası gelişen yüzeysel cerrahi alan enfeksiyonu (CAE), derin CAE ve mediastinit görülme oranlarının belirlenmesidir.

MATERYAL-METOD

- Bu çalışmada kullanılan meta-analiz PRISMA bildirisine uygun olarak planlanmış ve yürütülmüştür.
- Meta-analiz için öncelikle literatür taraması yapılmıştır.
- Ardından kabul kriterleri belirlenmiştir.
- Makaleler incelenmiş ve veriler toplanarak Microsoft Excel 2013 ve SPSS 2015 programına kaydedilmiştir.

LİTERATÜR TARAMA

Uygun makalelerin seçilmesi için Google Scholar arama motoruna 'Açık kalp cerrahisi sonuçlarımız', 'Postoperatif mediastinit', 'Kalp cerrahisi sonrası görülen enfeksiyonlar', 'Postoperatif mediastinit', 'Koroner arter bypass Graft cerrahi Postoperatif sonuçlar' ve

Benzer şekilde Pubmed akademik arama motoruna 'Open Heart Surgery', 'Open Heart Surgery Postoperative Results', 'Postoperative Mediastinitis', 'Coronary Arter Bypass Graft Surgery Postoperative Results' başlıkları kullanılarak arama yapılmıştır.

KABUL KRİTERLERİ

1. Çalışmanın Türkiye’de yapılmış olması
2. 1995–2015 (Ekim) tarihleri arasında uluslararası ve ya ulusal hakemli dergilerde yayınlanmış olması
3. Yayın dilinin Türkçe ve ya İngilizce olması
4. Özgün Çalışma ve ya Araştırma makalesi olması
5. İstatistiksel verilerin sayı ve ya oranlar açısından doğrulanabilir olması
6. Hasta sayıları, uygulanan cerrahi ve anestezi tekniklerinin benzer olması
7. Median Sternotomi uygulanmış olması
8. Yüzeyel CAE, Derin CAE ve Mediastinit enfeksiyonlarından biri veya birkaçı için hasta sayılarının veya enfeksiyon oranlarının belirtilmiş olması

BULGULAR

Literatür araştırması sonucunda beş tanesi Pubmed arama motoru üzerinden olmak üzere 41 çalışmaya ulaşılmıştır.

Çalışmalar uygunluk kriterleri ölçüsünde değerlendirilmiş ve 12 çalışma yeterli verilere ulaşamadığı için çıkarılmıştır.

1995-2005 yılları arasında 13, 2005-2015 yılları arasında 16 olmak üzere toplam 29 çalışma incelenmiştir.

BULGULAR

Yapılan araştırma sonucunda, toplam **10954** hastanın verileri değerlendirilmiştir.

Bu verilerin incelenmesi sonucunda;

- YCAE yönünden değerlendirilen **9311** hastanın 159'unda YCAE (**%1.71**),
- DCAE değerlendirilen **5331** hastanın 51'inde (**%0.95**) DCAE,
- Mediastinit açısından değerlendirilen **10160** hastanın 81'inde (**%0.80**) mediastinit geliştiği saptanmıştır.

BULGULAR

Tablo 1: Çalışmaya dahil edilen makalelerin yılı, yeri ve çalışılan vaka sayısı

Çalışmacının adı	Çalışmanın yılı	Çalışmanın yapıldığı il	Değerlendirilen vaka sayısı n	YCAE%	DCAE%	Mediastinit%
Zeybek ve ark. ⁵	1995	İzmir	155	%0	*	*
Ener ve ark. ⁶	1996	Bursa	42	%2.30	*	*
Tünerir ve ark. ⁷	1998	Eskişehir	179	%0.00	%2.70	%1.67
Gerçekoğlu ve ark. ⁸	1999	İstanbul	1622	%1.97	*	%0.98
Okutan ve ark. ⁹	2001	Isparta	106	%3.70	*	%0
Özatik ve ark. ¹⁰	2004	Ankara	570	*	*	%2.10
Ekim ve ark. ¹¹	2005	Van	608	%0.49	*	%0.30
Cihan ve ark. ¹²	2005	Malatya	536	%2	%0.37	%0
Karabay ve ark. ¹³	2005	İzmir	100	%9	*	%0
Kandemir ve ark. ¹⁴	2007	Zonguldak	170	%2.35	*	%0
İpek ve ark. ¹⁵	2008	İstanbul	129	%0.77	*	*
Abud ve ark. ¹⁶	2008	İzmir	21	%0	%0	%0
Dişçigil ve ark. ¹⁷	2008	Aydın	324	%3.70	*	%0
Yasa ve ark. ¹⁸	2010	İzmir	46	*	*	%4.30
Uzun ve ark. ¹⁹	2010	Ordu	80	%0	%0	%0
Fazlıoğulları ve ark. ²⁰	2011	İstanbul	1742	%1.62	%0.37	%0.62
Uzun ve ark. ²¹	2011	Ordu	500	*	*	%0.20
Tatar ve ark. ²²	2012	Ankara	177	%4.10	*	%0.30
Kara ve ark. ²³	2012	İstanbul	88	*	*	%4,50
Güçlü ve ark. ²⁴	2013	Diyarbakır	36	%5.50	*	%2.70
Şener ve Ark. ²⁵	2013	İstanbul	30	%6.60	*	%3.30
Uncu ve ark. ²⁶	2013	Adana	106	*	*	%0
Kaya ve ark. ²⁷	2013	İstanbul	230	%0.86	*	%0.43
Taş ve ark. ²⁸	2013	İstanbul	2361	%0.66	%1.00	%0.88
Gür ve ark. ²⁹	2014	Van	224	*	*	%2.60
Kocabeyoğlu ve ark. ³⁰	2014	Diyarbakır	195	%1.02	*	%0
Meşe ve ark. ³¹	2014	K.maraş	109	*	*	%0.91
Gür ve ark. ³²	2015	Van	380	5%	*	*
Şaşkın ve ark. ³³	2015	Kocaeli	88	%5.80	%2.30	*

*Veri yok, YCAE: Yüzeysel cerrahi alan enfeksiyonu, DCAE: Derin Cerrahi alan enfeksiyonu,

BULGULAR

Tablo 2: Grupların YCAE%, DCAE% ve Mediastinitit % oranları

Çalışma topluluğu	YCAE %	DCAE %	Mediastinitit(%)
1995-2004 yılları arasında yapılan çalışmalar	1.92	1.77	0.77
2005-2015 yılları arasında yapılan çalışmalar	1.56	0.75	0.81
Yaşlı hasta popülasyonu	2.91	1.52	0.32
Genç hasta popülasyonu	2.17	2.70	1.35
KBY'si olan hasta grubu	4.55	*	2.26
KBY'si olmayan hasta grubu	0.83	*	1.50
Genel değerlendirme	1.71	0.95	0.80

* **Veri yok.** **YCAE:** Yüzeysel cerrahi alan enfeksiyonu, **DCAE:** Derin Cerrahi alan enfeksiyonu **KBY:** Kronik böbrek yetmezliği

BULGULAR

Tablo 3: Grupların karşılaştırılması ile istatistiksel anlamlılık

Çalışma grubu	p değeri YCAE	p değeri DCAE	p değeri Mediastinit
KBY olan-KBY olmayan	0.07	-	0.644
Genç-Yaşlı	0.343	0.281	0.995
1995-2004 ile 2005-2015 yıllarının karşılaştırılması	0.340	0.392	0.098

TARTIŞMA

ÇALIŞMALAR	YCAE Hasta sayısı n– %	Derin CAE Hasta sayısı n– %	Mediastinit Hasta sayısı n– %
Çalışmamız	9311 / 1.71	5331 / 0.95	10160 / 0.80
Schimer ve ark.	815 / 3.4	815 / 2.5	*
Ridderstolpe ve ark.	3008 / 6.4	3008 / 1.6	3008 / 1.7
Gorlitzer ve ark.	*	*	2539 / 1.6
Jonkers ve ark.	1885 / 4.7	1885 / 1.5	*

* Veri yok

SONUÇ

Bu meta-analizde, ÷lke genelinde uygulanan median sternotomiler sonrası gör÷len sternal enfeksiyonlar değerlendirilmiş ve k÷m÷latif sonuçlar araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar; ÷lkemizde median sternotomi sonrası gelişen cerrahi alan enfeksiyonlarının, yurtdışında verilen oranlardan daha d÷ř÷k olduğunu g÷stermiştir.

Son s÷z; Operasyon öncesi bu riskin bilinmesinin, hem hasta hem de cerrah için gerekli olduęu kanaatindeyiz.

Teşekkürler...